

sk

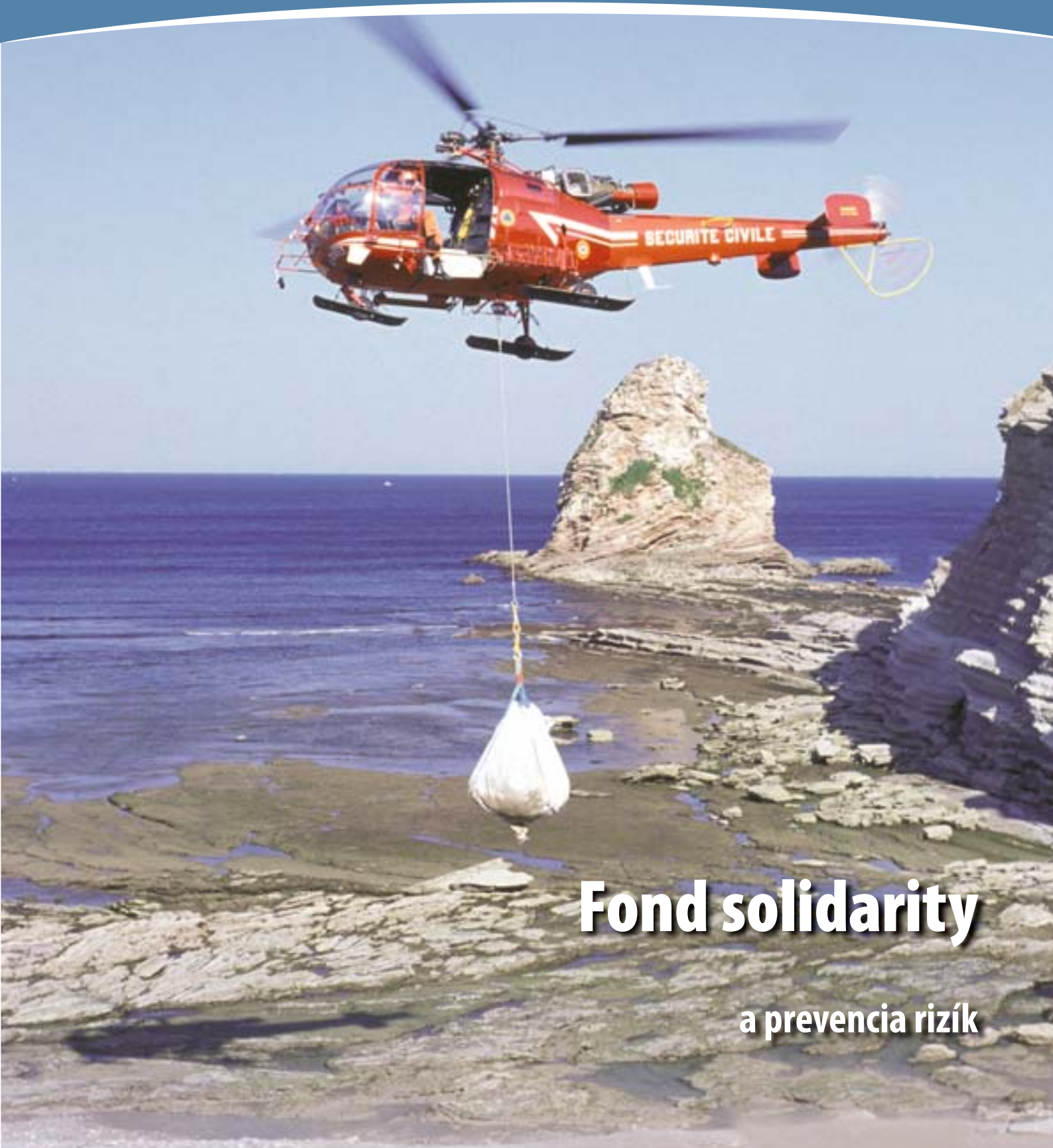

Európska únia
Regionálna politika

info regio

| Č. 15 | december 2004 |

panorama

Fond solidarity

a prevencia rizík

Obsah

Fond solidarity *a* prevencia rizík

Únia prejavuje solidaritu

Fond solidarity vytvorila Európska únia po dramatických povodniach v lete 2002. Vznikol tak nástroj finančnej solidarity EÚ s členskými štátmi a kandidátskymi krajinami, ktoré zasiahli mimoriadne prírodné katastrofy.

Fond solidarity v Sasku (Nemecko) –

Rýchla a cieleňá reakcia na povodne v auguste 2002

Urýchlená likvidácia následkov zničujúcej povodne v Sasku v auguste 2002 je vynikajúcim príkladom praktického naplnenia cieľov Fondu solidarity Európskej únie: uľahčiť rekonštrukciu technických a sociálnych infraštruktúr v čo najkratšom čase po prírodnej katastrofe.

Svedectvo: Česká republika

Činnosť FSEÚ: Malta, Francúzsko, Rakúsko, Španielsko

Svedectvo: Portugalsko

Reportáž: Francúzsko – Na záchranu oblasti Gard

Oblasť Gard dvakrát postihli rozsiahle povodne. Prostriedky Fondu solidarity Európskej únie sa tu využili na nápravu najväčších škôd, obnovenie infraštruktúry, zdravotných i sociálno-vzdelávacích služieb a tiež na zlepšenie ochrany územia a zlepšenie budúcej prevencie rizík. Celkom sa uskutočnilo 115 operácií, ktoré sú príkladom skvelého riadenia v krátkych časových lehotách. Panorama na návštevu u priekopníkov FSEÚ.

Svedectvo: Taliansko

Prevencia rizík, priorita Štrukturálnych fondov na obdobie 2007 – 2013

Globálny a integrovaný prístup k riešeniu rizík je prioritou na úrovni Európskej únie.

Činnosť INTERREG:

Holandsko, Atlantický priestor, Severné more, Alpský priestor

3

10

12

13

14

15

18

19

21

Fotografie (strany): CEDRE (1, 21), realizátori projektu (3, 4, 17), Préfecture de Provence-Alpes-Côte d'Azur (6, 13), European Space Agency (5), Istituto Nazionale di Fisica Nucleare (7), AEIDL (7, 16), Ministerstvo financií (7, 12) Dipartimento della protezione civile (8, 18), Sächsische Staatskanzlei (10), Malta's Planning & Priorities Co-ordination Division (13), Österreichisches Bundesministerium für Inneres (13), Parque Nacional marítimo-terrestre de las islas atlánticas de Galicia (13), Cámara Municipal de Monchique (14), Institution Maintenon (15), Rijkswaterstaat-Directie Oost Nederland (19), Bulgarian Ministry of Energy and Energy Resources (20), IRMA (21), Interreg III B North Sea Programme Secretariat (21), Università degli Studi di Trieste (21).

Obal: Odstraňovanie znečistenia ropnej škvrny po stroskotaní tankera Prestige

Zodpovedný redaktor: Thierry Daman, ES, GR regionálnej politiky

Anglická a francúzska verzia tohto časopisu vychádza na recyklovanom papieri.

Prehľad tém v 19 jazykoch Európskej únie možno nájsť na stránke
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_sk.htm

Texty tejto publikácie nie sú právne záväzné.

Únia prejavuje solidaritu

Johannes Wachter¹

Reťaz solidarity počas povodní v roku 2002 v Nemecku

Fond solidarity vytvorila Európska únia po dramatických povodniach v lete 2002. Vznikol tak nástroj finančnej solidarity EÚ s členskými štátmi a kandidátskymi krajinami, ktoré zasiahli mimoriadne prírodné katastrofy.

V lete v roku 2002 strednú Európu zasiahli povodne nevídaného rozsahu, ktoré narušili sociálno-ekonomické infraštruktúry celých regiónov a poškodili ich kultúrne a prírodné dedičstvo. Celkové priame škody v Rakúsku, Českej republike, Nemecku a o pár týždňov neskôr aj v južnom Francúzsku dosiahli viac ako 15 miliárd EUR.

18. augusta 2002 sa uskutočnil „povodňový summit“ najvyšších predstaviteľov postihnutých krajín. Dánske predsedníctvo Rady i Komisia tu vyjadrili presvedčenie, že nemožno ponechať krajiny zasiahnuté povodňami, aby sa samotné vyrovnávali s následkami katastrofy. Obe inštitúcie vyzvali Európsku úniu k vyjadreniu solidarity. O dva týždne nato Komisia navrhla plán vzniku nového špecifického nástroja,

ktorý by bol špeciálne určený na likvidáciu následkov veľkých katastrof, pričom by sa uskutočnila rýchla mobilizácia finančných zdrojov². Z prostriedkov fondu by mohli čerpať členské štáty ako aj kandidátske krajiny, ktoré v súčasnosti rokujú o prístupení.

Európsky parlament a členské štáty túto myšlienku jednohlasne podporili a vyjadrili spoločnú vôľu uviesť mechanizmus fondu čo najskôr do praxe. Prostriedky by sa tak mohli využiť už do konca roka 2002.

Nariadenie Rady o vzniku FSEÚ

Ani nie tri týždne po uverejnení Správy Komisia predstavila svoj návrh na vytvorenie „**Fondu solidarity Európskej únie**“³ (FSEÚ).

Rada sa začala okamžite zaoberať návrhom, v ktorom sa stretli dva hlavné záujmy. Na jednej strane prevládala vôľa rýchlo prijať a zaviesť nový nástroj. Zároveň však bolo

(¹) Hlavný administrátor, Európska komisia, Direktorát regionálnej politiky. Tento článok vychádza z dokumentov „European Union Solidarity Fund - Annual report 2002-2003 (Fond solidarity Európskej únie – Výročná správa 2002 - 2003)“ a „Report on the experience gained after one year of applying the new instrument (Správa o skúsenostiach po jednom roku od uplatňovania nového nástroja)“, COM/2004/397 konečná verzia prijatá 26. mája 2004.

(²) Správa Komisie adresovaná Európskemu parlamentu a Rade – Reakcia Spoločenstva na povodne v Rakúsku, Nemecku a niekoľkých kandidátskych krajinách – Solidárna iniciatíva, COM/2002/481, konečná verzia.

(³) Návrh nariadenia Rady, ktorým sa zriaďuje Fond solidarity Európskej únie, COM (2002) 514 konečná verzia z 18. septembra 2002.

Nemecko, leto 2002: keď Labe opustí svoje koryto...

treba ustanoviť záruky používania tohto nástroja len v najnutnejších prípadoch. Pôvodný návrh Komisie sa preto v mnohých oblastiach výrazne sprísnil.

11. novembra 2002 Rada prijala nové nariadenie⁴, ktoré vstúpilo do platnosti o štyri dni neskôr. Nariadenie obsahovalo tieto hlavné body:

- > Fond solidarity Európskej únie zasahuje „najmä“ pri veľkých prírodných katastrofách a môžu z neho čerpať členské štáty a kandidátske krajiny, s ktorými v súčasnosti prebiehajú rokovania o pristúpení. Komisia pôvodne navrhovala zahrnúť aj technologické a ekologické katastrofy. Pôsobnosť nariadenia sa však obmedzila kvôli obavám, že by tak došlo ku sporu so zásadou „znečisťovateľ platí“ a kvôli riziku narušenia právnej zodpovednosti za spôsobené škody.
- > Pomoc možno čerpať v prípadoch, kedy odhadované škody spôsobené katastrofou presahujú určitý prah (tzv. veľké katastrofy), ktorý bol stanovený na 3 miliardy EUR (v cenách z roku 2002) alebo 0,6 % hrubého národného dôchodku (HND) krajiny (Komisia pôvodne navrhla prah vo výške 1 miliardy EUR alebo 0,5 % HND). Dvojité kritérium slúži na zohľadnenie relatívnej prosperity a hospodárskej výkonnosti postihnutej krajiny pri schvaľovaní pomoci z Fondu (V prílohe 2 sú uvedené prahy aktuálnej mobilizácie v absolútnej hodnote pre jednotlivé krajiny).

Tu treba poznamenať, že Komisia berie do úvahy len priame škody. Nezohľadňujú sa nepriame škody, ktoré súvisia so stratou príjmov a výrobné straty, u ktorých nejestvuje porovnateľný a všeobecne uznávaný spôsob ohodnotenia.

- > Ak neboli dosiahnuté stanovené prahy škôd, o mobilizáciu finančných prostriedkov z fondu možno žiadať iba vo výnimočných prípadoch:

1. Ak veľká katastrofa v jednej krajine zasiahne tiež susednú krajinu (bez ohľadu na rozsah škôd v tejto krajine).
2. „Mimoriadne“ regionálne katastrofy, ktoré podliehajú obzvlášť prísnyim kritériám (pozri nižšie). Zákondarca však jasne kvalifikuje tento prípad ako výnimočný a žiada Komisiu o hodnotenie takýchto žiadostí s „najväčšou prísnosťou“. Rada navyše obmedzila celkovú ročnú výšku takýchto subvencií na 75 miliónov EUR.

- > Žiadosti musí podávať vláda postihnutej krajiny (nie regionálne alebo miestne úrady) a žiadosti musia byť doručené Komisii v lehote do 10 týždňov odo dňa vzniku prvých škôd.

⁽⁴⁾ Nariadenie Rady, (ES) č. 2012/2002 Ú. v. ES L 311, 11. novembra 2002.

- > Pomoc fondu sa obmedzuje na verejné výdavky a môžu slúžiť len na financovanie týchto núdzových operácií:
  - a) obnovenie funkčnosti infraštruktúry (dodávky energie, vody, dopravy atď., ako aj zdravotníctva a vzdelávania);
  - b) provizórne ubytovanie a záchranné služby;
  - c) zabezpečenie preventívnych infraštruktúr a ochranu kultúrneho dedičstva;
  - d) vyčistenie postihnutých oblastí, vrátane prírodných oblastí.
- > Z tohto rámca sú vylúčené poistené alebo poistiteľné škody a výlučne preventívne opatrenia. Koncept nepoistiteľnosti bol zahrnutý do nariadenia najmä preto, aby nevznikol konflikt so zásadou „znečisťovateľ platí“ a povinnosťou prijať dostatočné preventívne opatrenia. Škody, ktoré vznikli súkromným a právnickým osobám tak nepatria do pôsobnosti tohto nariadenia. Možno čerpať pomoc pre likvidáciu škôd na verejnom majetku, ktorý väčšina krajín vo všeobecnosti nepoistuje, pričom platia vyššie uvedené obmedzenia.
- > Fond je navrhnutý tak, aby sa byrokracia obmedzila na minimum. Preto sa neplánuje žiadne programovanie, spolufinancovanie, ani podrobný mechanizmus sledovania alebo vykazovania ako v prípade Štrukturálnych fondov. Prijímajúci štát v plnej miere uplatňuje pomoc a vyberá projekty. Komisia sa však rozhodla vykonávať návštevy v teréne, počas ktorých príjemcovia môžu

v prípade potreby požiadať o rady. Zároveň sa tak Komisia môže presvedčiť o primeranosti systému implementácie a o miere využitia subvencie v priebehu roka.

- > Komisia a prijímajúci štát však musia uzatvoriť realizačnú dohodu, ktorá stanovuje minimálne požiadavky na rozdelenie zodpovednosti, finančnú kontrolu atď. Dohoda tiež definuje prijateľné typy operácií. Po podpísaní dohody Komisia vypláti subvenciu v plnej výške a príjemca musí prostriedky využiť v priebehu jedného roka. Túto jednoročnú lehotu nie je možné predĺžiť.
- > O šesť mesiacov po skončení realizácie musí prijímajúci štát predložiť Komisii konečnú správu, v ktorej preukáže správne použitie subvencie. Nepoužitie alebo nesprávne pridelenie čiastky treba vrátiť. Komisia potom operáciu ukončí.

Prahové hodnoty škôd spôsobených veľkými katastrofami podľa krajín v roku 2004

Krajina	Prahová hodnota (v miliónoch EUR)	Krajina	Prahová hodnota (v miliónoch EUR)
Belgicko	1 596,775	Spojené kráľovstvo	3 066,255
Dánsko	1 083,705	Bulharsko	99,563
Nemecko	3 066,255	Cyprus	63,803
Grécko	849,027	Česká republika	424,259
Španielsko	3 066,255	Estónsko	38,082
Francúzsko	3 066,255	Maďarsko	373,017
Írsko	634,065	Litva	87,039
Taliansko	3 066,255	Lotyšsko	55,426
Luxembursko	116,321	Malta	25,119
Holandsko	2 658,006	Poľsko	1 212,140
Rakúsko	1 273,720	Rumunsko	289,248
Portugalsko	757,625	Slovinsko	132,975
Fínsko	837,714	Slovensko	152,626
Švédsko	1 518,971		

Prahové hodnoty platné v roku 2004 zodpovedajú 0,6 % HND (čísla z roku 2002) alebo 3 miliárdam EUR v cenách z roku 2002, teda 3,066255 miliárd EUR, podľa toho, ktorá hodnota je nižšia.

Financovanie solidarity

Hlavným problémom pri zriaďovaní Fondu solidarity bolo stanovenie vhodného režimu financovania. Rozpočet Spoločenstva v rámci finančných perspektív na obdobie 2000 - 2006 neumožňuje spoľahlivo uvoľniť dostatočné prostriedky. Preto bolo prijaté rozhodnutie o mobilizácii FSEÚ mimo bežného rozpočtu a o pridelení ďalších „čerstvých“ zdrojov. Z pohľadu rozpočtu sa tento cieľ dal uskutočniť iba vďaka novému „nástroju flexibility“ a revízii medzi-inštitucionálnej dohody o rozpočtovej disciplíne medzi Radou, Parlamentom a Komisiou. Z fondu tak možno poskytnúť prostriedky vo výške 1 miliardy EUR ročne. V skutočnosti sa však zmobilizuje iba tá čiastka, ktorá bude potrebná v jednotlivých prípadoch. Nevyužitie prostriedkov nemožno presunúť do nasledujúcich rozpočtových rokov.

Satelitná fotografia povodní v roku 2003 v Portugalsku a v Španielsku

Komisia preto nemôže sama rozhodnúť o mobilizácii FSEÚ. Po dôkladnom vyhodnotení žiadosti môže Komisia iba navrhnúť takúto mobilizáciu a potom sa uplatňuje postup prijatia opravného rozpočtu v potrebnej výške. Komisia môže udeliť subvenciu až po súhlase Rady a Parlamentu.

Aj keď sa môže zdať, že uvedený postup je komplikovaný a časovo náročný, jeho výhodou je zapojenie Parlamentu a Rady do každej situácie, v ktorej sa vyžaduje európska solidarita.

Výška pomoci

Samotné nariadenie Rady neobsahuje žiadne špecifické pravidlá stanovenia výšky prideľovanej pomoci. V texte však sú uvedené viaceré zásady, ktoré treba dodržať, najmä pokiaľ ide o spravodlivé spracovanie všetkých žiadostí. V záujme dodržania zásady transparentnosti, solidarity a subsidiarity, Komisia ďalej prijala progresívny systém s dvoma úrovňami. Na prvej úrovni sa uplatňuje nižšia sadzba pomoci (2,5 %) pre také škody, ktoré sú nižšie ako prahová hodnota „veľkej katastrofy“. Na druhej úrovni sa uplatňuje vyššia sadzba (6 %) pre škody, ktoré prevyšujú prahovú hodnotu. Rovnaký postup sa uplatňuje v prípade mimoriadnej regionálnej katastrofy so škodami, ktoré sú nižšie ako prahová hodnota. V tomto prípade sa prideliť pomoc vo výške 2,5 % hodnoty celkových priamych škôd.

Vďaka tejto metodike možno prideliť viacero subvencií ročne na katastrofy rôzneho rozsahu, ktoré postihnú krajiny s odlišnou hospodárskou výkonnosťou. Intenzita pomoci je vyššia u veľkých katastrof a závisí od schopnosti postihnutej krajiny riešiť situáciu vlastnými prostriedkami.

Francúzsko: čistiace práce po vyliatí rieky Rhône v decembri 2003

Uplatnenie nariadenia

Do septembra 2004 Komisia dostala prekvapujúci počet 17 žiadostí o mobilizáciu Fondu solidarity (pozri tabuľku).

Prijatých bolo len päť žiadostí v kategórii „veľká katastrofa“ (škody presahujúce stanovenú prahovú hodnotu): povodne v Rakúsku, Nemecku, Českej republike v roku 2002, lesné požiare v Portugalsku, ako aj búrky a povodne na Malte v roku 2003. Žiadosť o pomoc pri následkoch nepriaznivého zimného počasia, ktoré postihlo Grécko, nespĺnila požadované kritériá. Jedna žiadosť v súvislosti s lesnými požiarimi, ktoré postihli Španielsko v roku 2003, bola prijatá na základe kritéria „susednej krajiny“.

Žiadosti o mobilizáciu FSEÚ (november 2002 - september 2004)

	Krajina	Druh katastrofy	Rozsah	Pridelená pomoc (v miliónoch EUR)
2002	Rakúsko	Povodne	veľká	134
	Česká republika	Povodne	veľká	129
	Francúzsko	Povodne (Gard)	regionálna	21
	Nemecko	Povodne	veľká	444
2003	Španielsko	Ropná škvrna (Prestige)	regionálna	8,626
	Taliansko	Zemetrasenie (Molise/Puglia)	regionálna	30,826
	Taliansko	Erupcia sopky (Etna)	regionálna	16,798
	Taliansko	Povodne (severné Taliansko)		Odmietnuté
	Grécko	Nepriaznivé zimné počasie		Odmietnuté
	Portugalsko	Lesné požiare	veľká	48,539
	Francúzsko	Lesné požiare (južné Francúzsko)		Odmietnuté
	Španielsko	Lesné požiare (portugalská hranica)	susedná krajina	1,331
	Malta	Povodne	veľká	0,961
	Taliansko	Povodne (Friuli – Venezia Giulia)		Odmietnuté
2004	Francúzsko	Povodne	regionálna	19,625
	Španielsko	Povodne (Malaga)		Odmietnuté
	Španielsko	Lesné požiare		prebieha
Celková výška pridelenej pomoci				854,706

Zostávajúcích desať žiadostí, t. j. väčšina prípadov, patrilo do kategórie „regionálna katastrofa“. Iba jedna katastrofa (stroskotanie ropného tankera *Prestige*) nebola prírodného pôvodu.

Hodnotenie žiadostí preukázalo, že treba poskytnúť praktický výklad niektorých základných pojmov nariadenia. V správe z roku 2004⁵ Komisia uvádza podrobný zoznam rôznych problémov, s ktorými sa stretla a popisuje vypracované princípy spravodlivého a konzistentného spracovania žiadostí.

Taliansko: Etna počas výbuchu na jeseň 2002

Väčšina ťažkostí súvisí so žiadosťami o výnimočnú mobilizáciu fondu na základe kritéria mimoriadnej regionálnej katastrofy. Tu sa uplatňujú tri podmienky: (1) katastrofa musí byť „prevažne“ prírodného charakteru, (2) katastrofa postihla väčšinu obyvateľstva regiónu a (3) treba preukázať vážne a trvalé následky na životné podmienky a na hospodársku stabilitu regiónu.

Nariadenie taktiež vyzýva k tomu, aby štáty venovali mimoriadnu pozornosť odľahlým alebo izolovaným regiónom.

S týmito kritériami sú spojené viaceré otázky. Žiadateľ musí najmä poskytnúť presný popis postihnutého regiónu a počet jeho obyvateľov. Žiadateľ musí preukázať, že aspoň 50 % obyvateľov utrpelo v dôsledku katastrofy osobnú škodu alebo ťažkú ujmu. Hoci netreba dodržiavať administratívne hranice (ani katastrofy tak nerobia), postihnutý región musí susediť s inou postihnutou oblasťou. Z tohto dôvodu sa nepripúšťa kumulácia viacerých udalostí, ktoré postihli geograficky oddelené oblasti. Rovnako zo samotnej podstaty FSEÚ vyplýva, že zasiahnutá oblasť alebo populácia musí byť významná v celoštátnom kontexte. Preto sú z pomoci vylúčené výlučne lokálne udalosti, na ktoré nemožno použiť kritérium hospodárskej stability. Treba preukázať negatívne dôsledky na životné podmienky, ktoré budú trvať najmenej jeden rok. Medzi takéto dôsledky patrí napríklad dlhodobé provizórne ubytovanie, dlhodobá nedostupnosť infraštruktúr (dodávky vody, energie, základné dopravné infraštruktúry, telekomunikácie atď.), ako aj trvalé riziko ohrozenia zdravia. Odľahlosť a izolácia regiónu

nie je sama osebe podmienkou, avšak pomoc v prípade katastrofy v regiónoch bližších k centru musí byť podložená mimoriadne závažnými dôvodmi.

Katastrofu možno kvalifikovať ako „výnimočnú“, len ak sú splnené všetky uvedené podmienky. Charakter katastrofy, rozsah spôsobených škôd alebo následky na príslušný región totiž v takýchto prípadoch presahujú primerané očakávania. Komisia rozhodla, že iba šesť žiadostí tohto druhu prijatých v období od decembra 2002 do septembra 2004 spĺňalo tieto kritériá a navrhla pre ne mobilizáciu fondu. Zvyšné štyri žiadosti musela zamietnuť.

Rekonštrukcia mostu v oblasti Plzne (Česká republika)

Gardský most (Francúzsko): v popredí, ochranný múr postavený aj vďaka pomoci FSEÚ

⁽⁵⁾ Pozri poznámku 1.

Prvé ponaučenia

V pozadí dôvodu a konceptu vzniku Fondu solidarity stojí snaha Únie vytvoriť nástroj prejavu finančnej solidarity s členskými štátmi a kandidátskymi krajinami, ktoré sa stali obeťou natoľko rozsiahlej katastrofy, že vlastnými silami sa nedokážu vyrovnáť s následkami. Za týchto okolností a v duchu princípu subsidiarity členské štáty súhlasili s mobilizáciou finančných zdrojov mimo bežného rozpočtu Spoločenstva.

Od roku 2002 došlo k mobilizácii prostriedkov Fondu solidarity pre päť veľkých katastrof. Preukázala sa tak účinnosť a účel fondu. Administratívne zlepšenia a ďalšie zjednotenie rozpočtovej procedúry by však umožnili urýchliť poskytovanie subvencií. Taktiež je potrebné upresniť proces rozhodovania v prípadoch mimo rámca pôsobnosti fondu.

Žiadosti o mobilizáciu fondu v prípade katastrofy pod prahom kritéria „veľkej katastrofy“ nie sú výnimočné, ba naopak, tvoria väčšinu. Hodnotenie príslušných špecifických kritérií často býva obtiažne a časovo náročné.

Napriek uvedeným ťažkostiam a výhradám zo strany Rady, ktoré sa týkali nedostatočnej prístnosti uplatňovania kritérií, možno konštatovať uspokojivé fungovanie fondu, a to aj vo výnimočných prípadoch. V poslednom čase však pribúda žiadostí o pomoc pri katastrofách veľmi malého rozsahu, a to i napriek jasným ustanoveniam o limitoch fondu. Zatiaľ nie je jasné, aké legislatívne dôsledky bude mať takýto vývoj.

Vývoj v budúcnosti

Vo svojej správe zo dňa 26. mája 2004 Komisia uvádza, že sotva dvojročná skúsenosť s fungovaním fondu nestačí na definitívne hodnotenie. Napriek viacerým identifikovaným problémom je stále ešte zavčasu navrhovať podstatné zmeny nariadenia.

Zároveň sa ukazuje čoraz jasnejšie, že Fond solidarity a viaceré terajšie nástroje Spoločenstva neposkytujú Únii dostatočný priestor na primerané riešenie všetkých vážnych krízových situácií, kde sa vyžaduje intervencia na európskej úrovni. V tejto súvislosti ide napríklad o teroristické útoky, veľké technologické havárie alebo situácie ohrozenia verejného zdravia.

Tieto úvahy viedli Komisiu k tomu, aby do svojej Správy o finančných perspektívach na obdobie 2007 - 2013⁶ začlenila návrh na zoskupenie viacerých existujúcich akcií a nástrojov na európskej úrovni s novými alebo doplnkovými iniciatívami do jediného nástroja solidarity a rýchlej reakcie. Ten by umožnil spoločný postup v núdzových situáciách a občanom by poskytol pomoc EÚ v prípade veľkej katastrofy. Nástroj by mohol tiež poskytovať prostriedky na pomoc obetiam terorizmu, riešiť potreby civilnej ochrany a ohrozenia verejného zdravia, ako aj dôsledky iných prírodných katastrof. Práca sa ešte len začína...

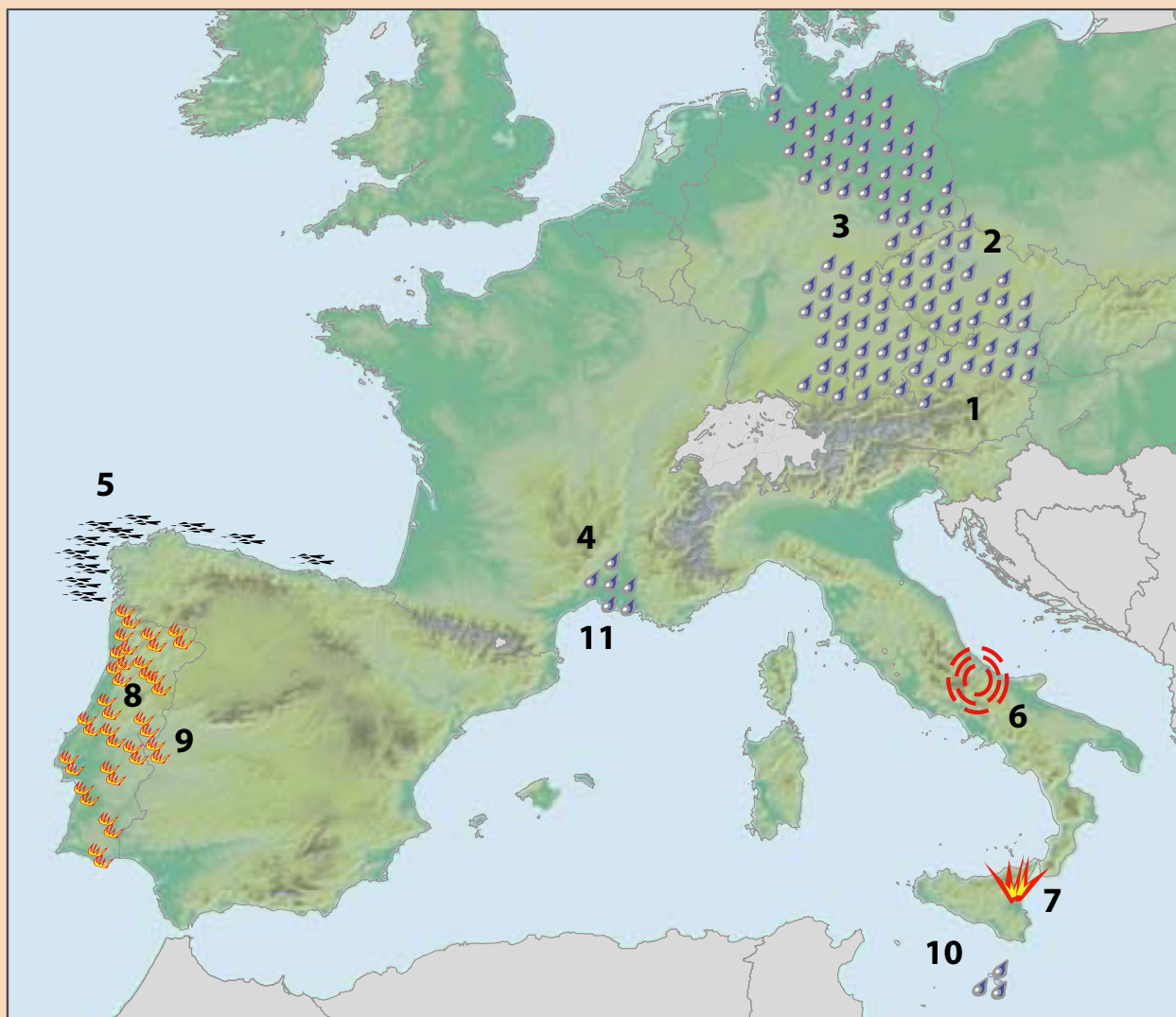

Provizórna škola financovaná FSEÚ pre postihnutých obyvateľov mesta San Giuliano di Puglia (Taliansko)

⁽⁶⁾ Správa Komisie adresovaná Rade a Európskemu parlamentu: Finančné perspektívy 2007 – 2013, COM(2004) 487 konečná verzia zo 14. júla 2004.

Fond solidarity Európskej únie (FSEÚ)

Pomoc FSEÚ v období od novembra 2002 do septembra 2004

2002		MEUR	2003		MEUR	2004	MEUR
1. Rakúsko	Povodne	134,000	5. Španielsko	Ropná škvrna	8,626	11. Francúzsko	
2. Česká republika	Povodne	129,000	6. Taliansko	Zemetrasenie	30,826	(Rhône) Povodne	19,625
3. Nemecko	Povodne	444,000	7. Taliansko (Etna)	Erupcia sopky	16,798		
4. Francúzsko			8. Portugalsko	Požiare	48,539		
(Gard)	Povodne	21,000	9. Španielsko	Požiare	1,331		
			10. Malta	Povodne	0,961		

Fond solidarity v Sasku (Nemecko)

Rýchla a cielená odpoveď na povodne z augusta 2002

Ulrich Kraus¹

Urýchlená likvidácia následkov zničujúcej povodne v Sasku v auguste 2002 je vynikajúcim príkladom praktického naplnenia cieľov Fondu solidarity Európskej únie: uľahčiť rekonštrukciu technických a sociálnych infraštruktúr v čo najkratšom čase po prírodnej katastrofe.

Zavesený most v Grimme pred a po zásahu FSEÚ

Silné zrážky v dňoch 10. - 19. augusta 2002 v oblasti horného povodia rieky Labe a jej prítokov spôsobili povodne ničivého rozsahu, ktoré nemali doteraz v Nemecku obdobu. Najviac postihnutá bola oblasť Sasko. 12. augusta sa obrovské množstvo vody, ktoré na niektorých miestach dosiahlo viac ako 400 ml na m² počas 24 hodín, prevalilo cez prítoky rieky Labe, ktoré pretekajú cez Krušné hory. Prudké prúdy si potom prerazili cestu cez úzke horské údolia a strhávali so sebou všetko, čo im stálo v ceste. O päť dní neskôr Labe znovu začala stúpať po nahromadení vody z mnohých českých a nemeckých prítokov. 17. augusta dosiahla úroveň vody v Drážďanoch rekordných 9,40 m – o 70 cm viac ako najvyššia hladina zaznamenaná v hlavnom meste Sasko, ktoré povodne najviac postihli.

Najtragickejšími následkami tejto katastrofy v Sasku bola smrť dvadsiatich ľudí, ktorí sa utopili v právaloch. Voda zaplavila približne dve tretiny spolkovej krajiny, poškodila 25 000 obydľí, z toho 400 bolo úplne zničených. Približne 740 km ciest, 466 mostov a 20 % saskej železničnej siete bolo poškodených alebo zničených. Takmer 10 % nemocníc v Sasku bolo treba evakuovať v dôsledku povodní, ktoré tiež zasiahli 280 sociálnych zariadení, ako boli domovy dôchodcov a ústavy pre postihnutých. Voda vážne poškodila mnoho kultúrnych pamiatok a stavieb, ako napríklad drážďanský Zwinger alebo Semperoper. Približne 12 000 firiem so 100 000 zamestnancami utrpelo škody, ktoré v niektorých prípadoch mali vážne a dlhodobé dôsledky na ich podnikanie.

V Saskej spolkovej krajine bolo nahlásených viac ako 100 000 prípadov škôd vo výške približne 8,7 miliardy EUR. Kritériá programov pomoci sa dali použiť na náhradu škôd vo výške 6,7 miliardy EUR. Zhruba 1 miliarda EUR pochádzala zo súkromných zdrojov, ako boli napríklad náhrady škôd poisťovňami, zbierky alebo vlastné zdroje postihnutých osôb. Zvyšných 5,75 miliárd EUR pokryli verejné prostriedky: 4,8 miliardy EUR z Fondu solidarity Európskej únie (FSEÚ) a z vlastného nemeckého Fondu obnovy. V nasledujúcich rokoch Sasko a poškodené obce budú musieť poskytnúť približne 950 miliónov EUR z vlastných zdrojov len na poškodené infraštruktúry, aby tak zahladili všetky stopy po katastrofe.

Už počas samotnej katastrofy vznikla organizačná jednotka, ktorá koordinovala potrebné programy pomoci. Jej hlavným cieľom bolo pomáhať obyvateľom v najviac postihnutých oblastiach a obnoviť k nim prístupové komunikácie. V prvom rade sa museli provizórne obnoviť viaceré cesty, ktoré právalové vody doslova zmietli, ako aj mosty, vodovody a plynovody.

(¹) Kancelárstvo Saskej spolkovej republiky, riaditeľ organizačnej jednotky pre obnovu.

Úrady museli taktiež správne stanoviť rozsah ničivých následkov povodne, čo predpokladalo vytvorenie spoločných kritérií hodnotenia spôsobených škôd a odhadu nákladov na trvalú obnovu. V týchto výpočtoch sa hodnotili iba škody priamo spôsobené povodňami, ako napríklad zničenie domov, zariadení firiem alebo infraštruktúry. Nepriame škody, ako napríklad strata príjmov firmy, sa nezohľadňovali, keďže ich vyčíslenie je mimoriadne zložité. Na výpočte priamych škôd sa podieľali mnohí odborníci z Nemecka a iných krajín.

11. decembra 2003 Európska komisia rozhodla o pridelení pomoci FSEÚ Nemecku v celkovej výške 444 miliónov EUR. Pomoc slúžila na spolufinancovanie núdzových pomocných opatrení počas povodní v auguste 2002. Už v nasledujúci deň Európska komisia a Nemecko podpísali dohodu o vykonaní tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na spolkovú štruktúru Nemecka zodpovednosť za využitie pomoci FSEÚ znášajú súčasne centrálné úrady i príslušné spolkové krajiny. V Sasku spolkovej krajine sa na implementácii Fondu solidarity podieľali tri úrovne administratívy pod vedením Organizačnej jednotky pre obnovu v Saskom kancelárstve. Hlavnou úlohou jednotky, ktorá riadila koordináciu a organizáciu finančnej pomoci medzi jednotlivými úrovňami administratívy, bolo:

- > dohodnúť praktické podrobnosti s centrálnymi štátnymi orgánmi a Európskou komisiou,
- > definovať postupy,
- > riešiť problémy implementácie u konkrétnych zodpovedných orgánov a útvarov, ktoré mali na starosti pridelovanie pomoci.

Samotný výkon pomoci realizovali viaceré ministerstvá. Tieto mali za úlohu organizovať technické aspekty financovaných opatrení a zabezpečiť administratívnu a finančnú kontrolu intervencie FSEÚ. Saské ministerstvo financií vytvorilo nezávislú inštitúciu, ktorá potvrdila správne využitie zdrojov. Kontrola dospela k záveru, že príjemcovia subvencií a útvary poverené ich pridelovaním využili finančné zdroje v súlade so stanovenými cieľmi. Vďaka dlhoročným skúsenostiam útvarov s riadením Štrukturálnych fondov sa proces kontroly uskutočnil mimoriadne efektívne.

Z 265 miliónov EUR, ktoré Sasko získalo v rámci FSEÚ, sa približne 60 % využilo na financovanie ochranných opatrení a k boju proti povodňam počas samotnej katastrofy. Predmetom financovania boli najmä núdzové opatrenia. Fond tiež umožnil pokryť náklady spojené s evakuáciou a provizórnym ubytovaním obyvateľstva postihnutého povodňami, zásobovanie a lekársku starostlivosť počas katastrofy i po nej. FSEÚ poslúžil aj na financovanie okamžitých opatrení na odstránenie škôd spôsobených povodňami: čistenie, odstránenie trosiek a odvoz naplavenej zemi, čo bolo nevyhnutným predpokladom opravy zničených infraštruktúr.

40 % z európskej finančnej pomoci Sasku sa použilo na okamžité opatrenia s cieľom odstrániť bezprostredné ne-

bezpečenie, obnoviť úplne zničené cestné, riečne, sociálne a zdravotnícke infraštruktúry a ochrániť kultúrne dedičstvo. Tu treba spomenúť záchranárske akcie na drážďanskom Theaterplatz s významnými budovami, ako sú Semperoper, Zwinger a palác Taschenberg. 12. augusta 2002 táto krásna promenáda padla za obeť rieky Weißeritz, ktorá ju v okamihu zaliala.

Vďaka mimoriadne rýchlej (niekedy už počas samotnej katastrofy) realizácii opatrení na ochranu, čistenie a opravu, z ktorých veľkú časť financoval FSEÚ, Saská spolková krajina dokázala výrazne obmedziť škody spôsobené povodňou. Dôkladné vykonávanie čistiacich operácií pomohlo zabrániť vzniku chorôb. V priebehu niekoľkých dní sa podarilo obnoviť prístup cestami a inými verejnými komunikáciami do postihnutých oblastí, ktoré sa väčšinou nachádzali v dolinách medzi svahmi Krušných hôr brázdzených prítokmi rieky Labe. V priebehu niekoľkých týždňov sa podarilo obnoviť dodávku vody a plynu a o niekoľko mesiacov sa odstránili škody na kultúrnych a historických budovách, ktoré sa tak znovu mohli otvoriť verejnosti.

Saská vláda si stanovila cieľ do konca roku 2004 odstrániť čo najviac škôd spôsobených povodňami z augusta 2002. Pri oprave bolo treba dbať aj na zníženie škôd v prípade nových povodní na minimum. Tomuto cieľu sa prispôbila aj legislatíva, ako napríklad saský zákon o vode. Dnes, dva roky po udalostiach v auguste 2002, možno skonštatovať, že tento cieľ sa podarí dosiahnuť. Vzhľadom na rozsah škôd takéto výsledky rozhodne nemožno považovať za samozrejmosť. Podpora FSEÚ zohrala rozhodujúcu úlohu v materiálnej oblasti i v rýchlosti opráv. V tejto súvislosti treba vyzdvihnúť pravidlo, ktoré stanovuje vyčerpanie finančnej pomoci FSEÚ v priebehu jedného roka, a tak podporuje rýchlosť realizácie rekonštrukčných opatrení.

Česká republika

„Použitie Fondu solidarity Európskej únie v Českej republike“

Dominika Heřtová, riaditeľka programu, Centrum zahraničnej pomoci, Ministerstvo financií Českej republiky

V auguste 2002 Českú republiku postihli extrémne hydrometeorologické podmienky, ktoré spôsobili ničivé záplavy. Povodne zasiahli deväť z celkového počtu štrnástich krajov a pod vodou sa ocitlo 6 % českého územia. Bolo treba evakuovať 200 000 osôb a 17 ľudí prišlo o život. Celkové odhadované škody presiahli výšku 2,3 miliardy EUR.

Vďaka rýchlej reakcii Európskej komisie, ktorá ihneď zriadila Fond solidarity Európskej únie (FSEÚ), mohli postihnuté kraje v Českej republike takmer okamžite využiť pomoc vo výške 129 miliónov EUR, ktorá bola pridelená v decembri 2002. Distribúciou pomoci bolo poverené Centrum zahraničnej pomoci Ministerstva financií. Hlavnú zodpovednosť za odhad oprávnených nákladov v rámci FSEÚ však znášali koneční príjemcovia (obce, regióny a štátne organizácie, združenia, súkromní distribútori a výrobcovia energie atď.)

Spočiatku sa prostriedky pomoci využívali na núdzové a sanitárne práce, keďže bolo nevyhnuté pokryť náklady na dočasné ubytovanie evakuovaných osôb a na obnovenie dodávky vody a energie. V mestských oblastiach sa prostriedky používali na čistenie a sušenie mestských budov, ako aj na odstránenie blata a odpadu. Vo vidieckych oblastiach sa financovali čistiace práce a opravy, ako aj dočasné spevnenie brehov riek.

Okrem núdzových opatrení značná časť príspevku FSEÚ smerovala na obnovu dopravnej infraštruktúry, najmä miestnych komunikácií, mostov, chodníkov a železníc. Prostriedky fondu poslúžili aj na obnovu mestských zón, spracovanie pitnej vody a odpadových vôd.

Akcie sa vykonávali vo všetkých krajoch postihnutých záplavami v roku 2002, keďže charakter škôd bol všade rovnaký. FSEÚ však financoval aj niekoľko špecifických akcií. Z fondu sa napríklad vyčlenila čiastka vo výške 3 169 371 EUR na záchranu vojnového pamätníka Terezín. V rámci tejto akcie sa uskutočnila ochrana jedinečného celku opevnení, vyčistenie historického systému odvodnenia a základné opravy. Ďalšia čiastka 466 099 EUR poslúžila na záchranu historických archívov a vzácných dokumentov postihnutých povodňami. Archívy sa ihneď po katastrofe museli zmraziť, aby sa predišlo

ich ďalšiemu poškodeniu. Nasledujúce rozmrazovacie, dezinfekčné a sušiacie práce sa museli vykonávať veľmi pomaly a postupne a vyžiadali si preto vysoké náklady. Príspevok FSEÚ umožnil pokryť istú časť výdavkov spojených s týmito činnosťami.

Povodne spôsobili najvážnejšie škody v hlavnom meste Prahe a jeho historickom centre, ako aj v regióne stredných Čiech. Mesto Praha dostalo celkovú čiastku vo výške 60 187 314,50 EUR na financovanie opatrení v oblasti ubytovania a verejnej dopravnej infraštruktúry, najmä čo sa týka čistenia a vysušovania zaplavených staníc metra. Väčšina prostriedkov pridelených mestu sa však použila na obnovenie kultúrneho dedičstva a na zdravotníctvo. Zvyšné prostriedky poslúžili na školstvo, obnovu mestskej zelene a pražskej zoo. Špeciálny príspevok poslúžil na čistenie a opravu pražskej štvrte Karlín, ktorá bola najviac poškodená.

Prevencia

Povodne v auguste 2002 mali mimoriadny charakter. Ich opätovný výskyt na hlavných vodných tokoch sa odhaduje na 500 až 1 000 rokov. V týchto prípadoch nie je možné úplne predísť škodám. Po katastrofe v roku 2002 sa však prehodnotili dovtedajšie protipovodňové opatrenia a výsledky analýz sa v súčasnosti integrujú do systému protipovodňovej ochrany na štátnej a regionálnej úrovni. Okrem toho, Podporný rámec Spoločenstva pre Českú republiku a Jednotný plánovací dokument pre Prahu zbral do úvahy možnosť financovania preventívnych protipovodňových opatrení zo štrukturálnych fondov.

Proces implementácie FSEÚ v Českej republike sa skončil v januári 2004. Príspevok FSEÚ mal významnú úlohu pri odstraňovaní následkov povodní v auguste 2002 v českých regiónoch. Všetci aktéri vnímali pomoc FSEÚ ako príklad solidarity a rýchleho zásahu zo strany Európskej únie.

Kontakt: Dominika.Hertova@mfcrcz

MALTA

Zásah na Malte a v Gozo

Celkové náklady: 30 172 291 EUR
Príspevok EÚ: 961 220 EUR

„Silné dažde, ktoré postihli maltské súostrovia medzi 15. a 17. septembrom 2003, spôsobili vážne materiálne škody. Komisia poskytla Malte príspevok z Fondu solidarity na úhradu časti núdzových nákladov pri odstraňovaní následkov búrok a povodní. Príspevok sa využije hlavne na tieto opatrenia: čistenie a oprava kanalizačnej siete; opravy distribučnej energetickej siete; opravy cestnej infraštruktúry; núdzové práce v oblasti statiky verejných budov; výkopy a čistenie riečísk od nahromadeného odpadu; záchranné služby; ochrana a obnova kultúrnych pamiatok.“

Marlene Bonnici, generálna riaditeľka, divízia plánovania a koordinácie priorít
info.ppcd@gov.mt; Internet: <http://ppcd.gov.mt>

RAKÚSKO

Oprava infraštruktúry

Celkové náklady: 194 000 000 EUR
Príspevok EÚ: 134 000 000 EUR

„Povodne v auguste 2002 spôsobili vážne škody na verejnej infraštruktúre v odhadovanej výške 2,9 miliardy EUR. Najviac postihnuté boli Horné a Dolné Rakúsko a spolková krajina Salzburg. 60 % príspevku z Fondu solidarity sa použilo na núdzovú opravu dopravnej infraštruktúry - železnice, vodné a pozemné cesty. 35 % poslúžilo na spevnenie brehov vodných tokov. Zvyšné prostriedky sa využili na financovanie čistenia prírodných oblastí a opravy sietí dodávky vody a energie, telekomunikácií a škôl.“

Siegfried Jachs, rakúsky minister vnútra
siegfried.jachs@bmi.gv.at

FRANCÚZSKO

Rhône: pomoc postihnutým a protipovodňová prevencia

Celkové náklady: 870 000 000 EUR
Príspevok EÚ: 19 625 000 EUR

„Fond solidarity Európskej únie v marci 2004 uvoľnil núdzový príspevok na odstraňovanie následkov nepoistených škôd spôsobených povodňami v decembri 2003 v delte rieky Rhône, v regiónoch Languedoc-Roussillon a Provence-Alpes-Côte d'Azur. Rieka vtedy dosiahla najvyššiu úroveň od začiatku merania prietoku. Európsky príspevok sa začal využívať v júni 2004 na pokrytie nákladov na núdzové zásahy (pomoc obetiam povodní) a na opravu protipovodňových zariadení na základe komplexného globálneho plánu ochrany proti povodňam pozdĺž celého toku rieky Rhône, od Ženevského jazera až po Stredozemné more. Tieto práce stále pokračujú a pomôžu obnoviť ochranu proti zvýšenému riziku povodní hlavne na začiatku zimy.“

Frédéric Dohet, zástupca generálneho sekretára pre regionálne záležitosti, Prefektúra regiónu Provence-Alpes-Côte d'Azur
Frederic.DOHET@paca.pref.gouv.fr

ŠPANIELSKO

Odstraňovanie znečistenia ropnej škvrny po stroskotaní tankera Prestige

Celkové náklady: 12 600 000 EUR
Príspevok EÚ: 8 626 000 EUR

„Súčasťou Národného morského parku atlantických ostrovov v Galícii je viacero ostrovov (Ons, Cies a Salvora), ako aj okolité morské podlažie a kontinentálny šelf. Nesmierne bohaté a rôznorodé prírodné prostredie, ktoré je prirodzeným prostredím pre mnohé druhy vtáky a morských živočíchov, bolo priamo zasiahnuté ropou, ktorá sa vyliala z vraku tankera Prestige v novembri 2002. V rámci núdzového režimu sa na zbere uhľovodíkov a čistení postihnutých oblastí zúčastnili všetci zamestnanci siete španielskych národných parkov, ktorí ručne vyčistili približne 10 000 hektárov pobrežia a morského dna. Vyskúšali sa aj experimentálne metódy, ako napríklad hydročistenie a bio-obnova, najskôr v menších oblastiach a potom po celej dĺžke postihnutého pobrežia. 15. decembra 2003 Európska komisia rozhodla o príspevku z Fondu solidarity vo výške 8 626 000 EUR, ktorý poslúžil na kompenzáciu tohto úsilia.“

Jesús Casas, riaditeľ plánovania a technického programovania, Nezávislý úrad národných parkov
jesus.casas@oapn.mma.es

Portugalsko

„FSEÚ a lesné požiare v Monchique“

Carlos Tuta, predseda obce Monchique, člen regionálneho výboru

Monchique (5 400 obyvateľov) sa odlišuje od väčšiny ostatných obcí v Algarve tým, že nemá pláže, ale rozsiahle lesné územia. Obec sa nachádza na hornatom území s Mount Fóia (903 m), najvyššou horou v južnom Portugalsku. Návštevníci Algarve prichádzajú do malebnej krajiny, kde hlavné príjmy pochádzajú z turizmu. Okrem toho sa tu chovajú ošipané a ťaží sa drevo, najmä z eukalyptov.

V lete roku 2003 obec utrpela značné škody v dôsledku lesných požiarov, ktoré zasiahli 82,5 % okolitého územia a premenili na popol poľnohospodárske a lesné kultúry, zničili domy, zariadenia a infraštruktúru. Požiar celkom zničil 79 budov, z toho 44 obytných domov, ako aj viacero chovných fariem, často aj s dobytkom.

Oheň značne poškodil porasty eukalyptov, korkových dubov, borovic, gaštanov, ako aj rozsiahle oblasti krovia a planiny. Inde zasa plamene zničili nasadené ovocné stromy a záhradné rastliny.

Okrem škôd na prírodnom bohatstve a budovách mala katastrofa mimoriadne nepriaznivé dlhodobé následky na horské hospodárstvo v Algarve a v niektorých oblastiach i na zachovanie populácie.

Požiare mali zničujúci účinok na verejnú infraštruktúru, najmä cestné a hydrografické siete, dodávku a úpravu vody a pod. Boli zničené krajnice ciest a vodorovné dopravné značenie, a trosky zablokovali riečky, kanály a iné vodné cesty.

Obecné úrady museli konať v situácii, kedy boli zablokované prístupové cesty, vodovody a hydraulické zariadenia, signalizácia bola poškodená alebo zničená. Úlohou všetkých zúčastnených strán bolo obnoviť životné prostredie obyvateľov a obmedziť možnosť vzniku podobných rizík v budúcnosti.

Úrady nemali k dispozícii dostatok finančných prostriedkov na tieto opravy, a preto požiadali o pomoc z Fondu solidarity Európskej únie (FSEÚ) vo viacerých projektoch čistenia a uvoľnenia vodných

tokov, opravy a čistenia poľnohospodárskych a lesných ciest, obnovy značenia na hlavných cestách a iných opráv poškodenej infraštruktúry.

Obec získala pomoc z fondu na krytie všetkých odhadovaných nákladov vo výške 2 714 102,84 EUR. Do konca októbra 2004 sa podarilo ukončiť približne 60 % prác, ostatné projekty sa nachádzali vo fáze výberového konania alebo v počiatočnej fáze.

Implementácia akcií s príspevkom FSEÚ umožní obyvateľom návrat do normálneho života, a to nielen opravou materiálnych škôd, ale aj tým, že sa dokážu vyrovnáť s následkami katastrofy, pričom sa zmierňujú ich ťažkosti a straty.

Kontakt: presidente@cm-monchique.pt

Internet: <http://www.cm-monchique.pt>

Francúzsko: FSEÚ v boji proti povodňam

Na záchranu oblasti Gard

Oblasť Gard dvakrát postihli rozsiahle povodne. Prostriedky Fondu solidarity Európskej únie sa tu využili na nápravu najväčších škôd, obnovenie infraštruktúry, zdravotných i sociálno-vzdelávacích služieb a tiež na zlepšenie ochrany územia a zlepšenie budúcej prevencie rizík. Celkom sa uskutočnilo 115 operácií, ktoré sú príkladom skvelého riadenia v krátkych časových lehotách. Panorama na návšteve u priekopníkov FSEÚ.

V Sommières, hladina rieky Vidourle dosiahla výšku prvého poschodia domu

„FSEÚ nás skutočne povzbudil“, hovorí Jean-Pierre Hugues. „Finančná injekcia vo výške 21 miliónov EUR v priebehu osem mesiacov, je riadnym stimulom pre hospodárstvo!“ Prefekt¹ vie o čom hovorí, pretože v ostatných dvoch rokoch musel dvakrát koordinovať implementáciu Fondu solidarity vo svojej oblasti.

Oblasť Gard (Languedoc-Roussillon) je obzvlášť citlivá na povodne, pretože sa nachádza medzi Centrálnym masívom, Stredozemným morom a riekou Rhône a pretekajú tadeo mnohé rieky a bystriny. 8. a 9. septembra 2002 územie zasiahli prívalové dažde v dôsledku javu, ktorý francúzski meteorológovia nazývajú „épisode cévenol“: v horách Cévennes na severných hraniciach oblasti vznikajú prudké búrky a voda sa potom rýchlo valí na pobrežné nížiny. Dažde niekedy prichádzajú náhle a sú natoľko výdatné, že korytá riek, brehy a stáročia stavané hrádze nedokážu zachytiť obrovské množstvo vody.

Tento jav sa bežne vyskytuje na konci leta, no v septembri 2002 zrážky dosiahli najvyššiu úroveň od počiatkov merania, čo spôsobilo povodne s dramatickými následkami: 23 mŕtvych, škody rôznej veľkosti v 300 obciach (z celkového počtu 353) a celková výška materiálnych škôd sa odhadovala na 830 miliónov EUR...

„Po prvý raz som pochopil nesmierny význam komunikácie práve v Alès“, hovorí Samuel Glairon-Rappaz z Kancelárie územného plánovania a miestneho rozvoja v prefektúre departementu Gard. „Bolo pre mňa jedinečným zážitkom vidieť mesto vo Francúzsku, v 21. storočí, s 50 000 obyvateľmi, ktoré je úplne odrezané od sveta.“ Rieka Gardon sa náhle a prudko vyliala z brehov, pričom poškodila všetky komunikačné infraštruktúry, vrátane ciest a vysielacov pre mobilné telefóny. Mesto Alès sa tak na 24 hodín ocitlo v úplnej izolácii.

(¹) Vo Francúzsku „prefekt“ zastupuje štát v každom zo 100 „departementov“ krajiny.

„Stalo sa to 9. septembra o pol siedmej ráno... Hladina rieky Gardon presiahla ochranný múr o šesť metrov“, spomína François Saix, riaditeľ kliniky Bonnefon v centre mesta, ktorá má kapacitu 200 postelí. „Do vstupnej haly zrazu vnikla gigantická vlna! Našťastie sa tak stalo práve vo chvíľke, keď v operačnom bloku v podzemí neboli žiadni pacienti! Nemali by žiadnu šancu... Niekoľko zamestnancov stihlo ujsť skôr, ako voda všetko pohltila!“

Oblasť Gard zasiahli katastrofické povodne iba niekoľko týždňov po Nemecku, Českej republike a Rakúsku. Gard sa tak stal jedným z prvých regiónov, ktoré získali prostriedky FSEÚ vytvoreného 11. novembra 2002. 11. decembra 2002, presne o mesiac neskôr, Európska komisia schválila pomoc Francúzsku vo výške 21 miliónov EUR z FSEÚ na financovanie núdzových opatrení v Gard. Prostriedky z fondu sa použili na financovanie celkom 115 operácií, vo výške od 2 000 EUR do dvoch miliónov EUR.

Modulárna jednotka, v ktorej sa nachádzal operačný blok bola nainštalovaná na streche kliniky Bonnefon

Prežitie

V súlade s ustanoveniami FSEÚ sa prostriedky najskôr použili na opravu infraštruktúry. Obnova vodných a dopravných systémov si v Gard vyžiadala 4,5 miliónov EUR a ďalších 6,3 miliónov EUR poslúžilo na zdravotnícke a vzdelávacie zariadenia. Klinika Bonnefon v meste Alès utrpela škody v odhadovanej výške 5,4 miliónov EUR. Štyri pätiny tejto čiastky uhradili poisťovne, no stále zostávala neuhradená strata vo výške jedného milióna EUR. Pomoci vo výške 783 382 EUR zo strany FSEÚ preto prišla veľmi vhod. Hneď na začiatku 2003 bol z fondu vyplatený okamžitý preddavok 15 %, ktorý umožnil obnoviť opatrovateľské služby v provizórnych budovách a premiestniť chirurgické služby i operačný blok na vyššie poschodia.

Fond solidarity je doplnkom k ďalším druhom verejnej pomoci, zmierňuje nedostatok súkromných kompenzácií, a tiež poskytuje veľmi dôležité služby navyše, najmä v oblasti prevencie. „311 000 EUR z FSEÚ nám umožnilo vykonať rýchle opravy a podniknúť preventívne opatrenia, ako napríklad vybudovanie vodotesných panelov a zariadenia, ktoré zabezpečujú nepretržité fungovanie elektrických generátorov“, zdôrazňuje Jean-Louis Tetu, zástupca riaditeľa Nemocnice Alès (600 postelí), ktorú povodne tiež silne poškodili. „Bez pomoci fondu by sme tieto investície nedokázali uskutočniť“, tvrdí Michel Gil, finančný riaditeľ nemocnice, ktorá slúži 120 000 obyvateľom.

Sektor vzdelávania v Gard získal finančnú pomoc vo výške 2,8 miliónov EUR, ktorá sa rozdelila medzi mnohé materské školy, detské jasle, základné školy, gymnáziá a iné sociálne a vzdelávacie zariadenia. Napríklad „Les Hamelines“, vzdelávací inštitút v meste Bagnols určený pre mladých ľudí v núdzi, získal takmer 270 000 EUR na opravu svojich priestorov, ktoré zaplavila voda z rozvodnenej rieky Cèze. „Bez zásahu Európy by sme museli túto krásnu budovu definitívne uzavrieť a premiestniť sa bohvie kam a kedy“, tvrdia Yves Abad, riaditeľ, a Jean-Claude Tichadou, prezident centra.

Priamy kontakt s príjemcami pomoci im umožňuje pochopiť, že Fond solidarity slúži na záchranu užitočných i potrebných štruktúr, ktoré však nemajú finančné prostriedky na prekonanie takejto katastrofy. Roky práce v Spoločenstve by boli bez pomoci FSEÚ úplne zmarené. Fond solidarity je reálnym nástrojom obnovy, ktorý má ďaleko od „humanitárnych fondov pre bohatých“.

Gardský most

„Bez FSEÚ by most dlho zostal v takom stave, ako ho zanechala rieka Gardon“, tvrdí Bernard Pouverel, riaditeľ správy Gardského mostu. „Urobili by sme len to najnutnejšie a konštrukcia mostu by zostala nestabilná, hoci povodne sa budú určite opakovať“. S finančnými prostriedkami pre štvrtú najnavštevovanejšiu historickú pamiatku vo Francúzsku (1,4 milióna návštevníkov ročne) sa nešetrilo. Investícia vo výške 2,2 miliónov EUR predstavuje najvyššiu intervenciu Fondu solidarity v oblasti Gard.

Gardský most je najvyšším existujúcim akvaduktom z rímskych čias a ako taký má medzinárodnú historickú hodnotu a je obľúbeným miestom miestnych obyvateľov na prechádzky a kúpanie. Európsky fond regionálneho rozvoja (FEDER) už skôr poskytol dotáciu vo výške 9,833 milióna EUR na lepšiu ochranu a zhodnotenie tejto lokality. V rámci projektu sa malo postaviť múzeum, kaviareň a „kontrolovaná“ nákupná zóna, spolu s parkoviskom v primeranej vzdialenosti. „Rieka Gardon sa vyliala z brehov práve v čase, keď sa projekt sotva rozbehol!“ hovorí Bernard Pouverel.

Intervencia Fondu solidarity sa uskutočnila na dvoch úrovniach: 1,36 milióna EUR poslúžilo na prehradenie rieky Gardon vo vzdialenosti 400 m a ďalších 840 000 EUR na vybudovanie rekreačnej zóny, ktorá nahradí terasy zničené rozvodnenou riekou. „Museli sme konať rýchlo“, pokračuje riaditeľ. „Ak by sme všetko nechali tak, neskôr by sme len ťažko napochytno získali 1,3 milióna EUR na rekonštrukciu hrádze. Šťastnou zhodou okolností tu ešte pracovali stavebné tímy na posledných opravných prácach, ktoré boli financované z FEDER. Príspevok z FSEÚ taktiež pomohol urýchliť čistiace práce“.

Ďalším dôležitým aspektom fondu je preventívne zabezpečenie infraštruktúr a „okamžitá ochrana kultúrneho dedičstva“. 5 miliónov EUR poslúžilo v Garde na odstraňovanie trosiek, ktoré zablokovali rieky a na čistenie riečísk hlavných vodných tokov, z toho na ekologickú opravu hrádzi

a priehrad išlo 2,1 milióna EUR. Situáciu však veľmi uľahčila existencia výborov plánovania povodia, ktoré sú poverené riadením problematiky vodných tokov vytekajúcich z toho istého riečišťa.

Laboratórium

„Možno povedať, že FSEÚ poslužil dvom skupinám“, tvrdí Chantal Dumontel, riaditeľka štátnych zásahov v gardskej prefektúre: „prirodzene, sú to ‚oficiálni‘ koneční príjemcovia, ale aj štátne orgány, ktoré boli donútené hľadať originálne riešenia pružného manažmentu a niekedy i revolučné nové praktiky. Fond solidarity sa v tejto súvislosti osvedčil ako laboratórium najlepších metód.“

26. decembra 2002 FSEÚ vyčlenil 21 miliónov EUR pre Gard a tieto finančné prostriedky sa bezo zvyšku využili v období marec - december 2003 v jednom rozpočtovom roku. V takomto krátkom období riadenia musia pôsobiť efektívni a zodpovední partneri. Vďaka pomoci FSEÚ sa tak vytvorila úzka spolupráca rôznych verejných partnerov (štát, región, riadiace orgány, obce), zadávateľov prác a súkromných podnikateľov.

Vynikajúcim príkladom synergie, ktorá bola viac-menej vynútená príspevkom z Fondu solidarity, je projekt obnovy Mostu svätého Mikuláša do pôvodnej podoby. Most sa nachádza niekoľko kilometrov od Gardského mosta proti prúdu rieky. Mostné oblúky konštrukcie z 13. storočia dosahujú výšku 19 metrov ponad roklinu rieky Gardon. V septembri 2002 však hladina rieky na tomto mieste prevýšila most o 2,70 metra, a dosiahla výšku takmer 22 metrov! Celá horná časť konštrukcie bola zničená. Most má strategický význam v cestnej sieti a je symbolickým miestom pre obyvateľov Gardu. Úrady sa preto rozhodli vykonať citlivú opravu mosta, ktorá by brala do úvahy mimoriadnu vzácnosť kultúrneho dedičstva. *„Z dôvodov časovej tiesne sme váhali obrátiť sa na FSEÚ“, vysvetľuje Michel Ravet, vedúci kancelárie územného plánovania a miestneho rozvoja na gardskej prefektúre. „Všetko sme museli dokončiť do novembra 2003 a zostávalo nám najviac osem mesiacov. Bola to pre nás veľká výzva, no zvládli sme to.“ Počas piatich mesiacov všetci sponzori, ochrancovia a dodávatelia projektu obnovy Mostu svätého Mikuláša rokovali, vyjednávali, prideľovali kontrakty a uskutočnili práce, v rámci ktorých sa museli „stovky kameňov otesať na mieru, pretože žiaden z nich nemal rovnaké rozmery“, hovorí hlavný konštruktér Claude Cap a ukazuje plány projektu.*

„Marshallov plán“

„Vybrali sme takých tvorcov projektov, ktorí dokázali spotrebovať finančné prostriedky v priebehu jedného roka“, vysvetľuje prefekt Jean-Pierre Hugues. „Potom sme pracovali systémom ‚všetko na jednom mieste‘ a použili sme partnerský spôsob riadenia. V jeho štruktúre pôsobili tzv. bunky rekonštrukcie, ďalej týždenné programové výbory, mesačné kontrolné výbory atď. Prácu nám uľahčila skutočnosť, že pravidlá FSEÚ sú oveľa jednoduchšie a pružnejšie ako pravidlá fondu ERDF. FSEÚ obsahuje mimoriadne efektívny

Most Svätého Mikuláša zničený riekou Gardon (vyššie) a jeho presná rekonštrukcia (nižšie)

aspekt ‚Marshallovho plánu‘. Krátke obdobie s pevne stanoveným termínom realizácie každého motívuje k maximálnemu úsiliu.“

V decembri 2003 oblasť Gard opäť zasiahli povodne, no celkom iného charakteru, pretože tentoraz sa vyliala rieka Rhône. Vodný živel sa dva týždne vylieval z brehov na hraniciach departementov Gard, Vaucluse a Bouches-du-Rhône. Povodne zasiahli 26 obcí. Vďaka vynikajúcemu riadeniu finančnej pomoci z FSEÚ v roku 2002 regióny ľahšie získali príspevok aj po druhej povodňovej vlne v roku 2003. Tri departementy si tak rozdelili finančnú pomoc v celkovej výške 19,626 miliónov EUR.

„Rozhodne si nepredplácame Fond solidarity“, tvrdí prefekt. „Nevyhnutnou protihodnotou za cennú pomoc Európy je prevencia rizík, čo je hlavne otázkou územného plánovania a udržateľného rozvoja: ľudí treba stimulovať, aby sa vrátili do centier miest a aby si nestavali nové domy na vidieku. Presvedčanie nie je vôbec ľahké. Zamietame každú žiadosť o stavebné povolenie, ak miesto stavby môže zasiahnuť povodeň vyššia ako 50 cm. Nie je to veľmi populárne opatrenie, ale pomaly sa nám začína dariť.“

Taliansko

„Fond solidarity na likvidáciu následkov zemetrasenia v roku 2002“

Corrado Seller, generálny riaditeľ, Talianska civilná ochrana

31. októbra a 1. novembra 2002 regióny Molise a Puglia na juhu Talianska zasiahla séria zemetrasení, ktoré dosiahli 5,4 stupňa Richterovej stupnice. Otrasy postihli

mnohé obce v provinciách Campobasso a Foggia a spôsobili problémy veľkej časti obyvateľov. Väčšina miest v rozsiahlej zóne zemetrasenia utrpela značné materiálne škody. Zemetrasenia najviac zasiahli oblasť San Giuliano di Puglia. Malé mesto bolo celkom zničené a v troskách miestnej školy našlo smrť 27 žiakov a jeden učiteľ.

Katastrofa si vyžiadala okamžitý zásah všetkých jednotiek civilnej ochrany v Taliansku. Zmobilizovalo sa približne 5 000 ľudí – hasičov, policajtov, vojakov a dobrovoľníkov, pričom dramatickú situáciu zhoršovali ťažkosti s prístupom do oblasti a zlé poveternostné podmienky.

Po skončení zemetrasenia sa na mieste naskytl pohľad skazy. Približne 12 000 osôb bolo treba evakuovať a provizórne ubytovať: postavilo sa 2 737 stanov, 518 obytných príviesov a vzniklo 14 služieb na rozdelenie potravín. Zároveň s realizáciou najnutnejších núdzových opatrení sa zakrátko ukázalo, že mnoho ľudí prišlo o strechu nad hlavou a nemali prostriedky na získanie náhradného ubytovania. Preto bolo treba

vybudovať provizórne obydlia, ktoré by postihnutým zabezpečili primerané životné podmienky až do skončenia rekonštrukčných prác.

Prvou úlohou bolo nájsť vhodné miesto na stavbu provizórnych obydľí. Ukázalo sa, že je nevyhnutné presťahovať väčšinu obyvateľov zo San Giuliano di Puglia na malý pahorok vo vzdialenosti pár kilometrov od mesta. Výber miesta bol kompromisom medzi potrebou bezpečnosti a obnovou sociálno-hospodárskej štruktúry. Vybudovali sa školy, obchody, kancelárie, kostol, ako aj ubytovne pre 1 000 obyvateľov. Tak vznikla dedinka z drevených chatiek, ktorá bude slúžiť až do dokončenia rekonštrukcie mestečka San Giuliano di Puglia.

Celkové škody spôsobené zemetrasením v roku 2002 sa odhadovali na 1 500 miliónov EUR. 8. decembra 2003 Európska komisia udelila pomoc v rámci Fondu solidarity vo výške 31 miliónov EUR určenú regiónom Molise a Puglia. Približne 9 miliónov EUR poslúžilo na nevyhnutné opravy infraštruktúry a zariadení potrebných na obnovu dodávky elektrickej energie, vody, spracovanie odpadových vôd, telekomunikácie, dopravu, zdravotnícke služby a školy. Z príspevku 11 miliónov EUR sa financovala výstavba provizórneho ubytovania a organizácia núdzových služieb pre obyvateľov v postihnutých oblastiach. Tretia časť príspevku vo výške 11 miliónov EUR sa použila na financovanie mnohých opatrení na ochranu bezpečnosti infraštruktúr a kultúrneho dedičstva. Zemetrasenie poškodilo mnoho kostolov, historických pamiatok a budov, ktoré krásia krajinu v Molise a Puglia.

V súčasnosti sa veľká časť pomoci Spoločenstva už spotrebovala a realizácia schválených opatrení výrazne pokročila. V tomto procese nepochybne zohral kľúčový význam finančný príspevok Európskej únie a Fond solidarity.

Kontakt: corrado.seller@protezionecivile.it

Provizórne ubytovanie pre postihnutých obyvateľov

Prevencia rizík, priorita Štrukturálnych fondov na obdobie 2007 – 2013

Globálny a integrovaný prístup k riešeniu rizík je prioritou na úrovni Európskej únie.

V rámci Interreg III B, projekt SDF podporuje prevenciu proti vyliatiu rieky Rýn

7 miliónov postihnutých osôb a 60 miliárd EUR poistených škôd - to je výsledok prírodných a technologických katastrof, ktoré postihli územia 31 členských štátov Európskej agentúry životného prostredia (AEE) v období 1998 – 2002. V budúcnosti by sa situácia mohla ešte zhoršiť, pričom poisťovne predvídajú, že v nasledujúcom desaťročí len samotné náklady na likvidáciu následkov prírodných katastrof dosiahnu výšku 150 miliárd dolárov ročne.

V posledných rokoch vplyv katastrof na hospodárstvo postihnutých regiónov presahuje kapacitu jestvujúcich mechanizmov kompenzácie. Vzniká tak riziko zmarenia úsilia členských štátov o obnovu svojho hospodárstva a územia, aj napriek pomoci Štrukturálnych fondov. Prírodná alebo technologická katastrofa navyše často zasahuje viaceré štáty. Z týchto dôvodov sa stáva nevyhnutnosťou globálny a integrovaný prístup k riešeniu rizík na úrovni Európskej únie.

Prevencia môže nadobudnúť rôzne podoby: opatrenia zamerané na zmiernenie rizika a náprava základnej príčiny (napríklad zníženie emisií CO₂, povinnosť stavať v oblastiach, kde nehrozí nebezpečenstvo povodí) a opatrenia navrhnuté na „život s rizikom“ (napríklad zmeny stavebných predpisov, budovanie priehrad alebo hrádzí). Oba typy opatrení financuje Európska kohézna politika, ako aj politiky Spoločenstva v oblasti životného prostredia, vidieckeho rozvoja, dopravy alebo výskumu.

Komisia využíva tieto výskumné programy na podporu opatrení, ktoré slúžia na poznanie rizík. Vo viacerých smerniciach a európskych nariadeniach sú tiež uvedené opatrenia, ktoré sa vzťahujú na prírodné alebo technologické riziká.

Prevencia rizík: od možnosti financovania po prioritu

Mnohé opatrenia prevencie rizík sú financované v rámci súčasnej kohéznej politiky. Preventívne akcie sú priamo uvedené v nariadení „FEOGA“⁽¹⁾ a v Správe Komisie týkajúcej sa iniciatívy Spoločenstva vo vybudovaní transeurópskej spolupráce - INTERREG III⁽²⁾.

V dôsledku katastrof, ktoré v roku 2002 zasiahli niekoľko členských štátov Únie, Komisia vo svojich prepracovaných predbežných pokynoch na implementáciu Štrukturálnych fondov⁽³⁾ odporúča, aby akcie určené na prevenciu rizík boli financované v rámci strednodobého programového hodnotenia v roku 2004. Zároveň Komisia odporúča spôsob využitia prevádzkovej rezervy, z ktorej treba rozdeliť 8,246 miliardy EUR v prospech najvýkonnejších programov.

Návrh nariadenia týkajúceho sa Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF), ktorý Komisia prijala v polovici júla 2004 ustanovuje, že prevencia rizík bude jednou z troch priorít pre obdobie 2007 - 2013. Nariadenie týkajúce sa Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EAFRD), ako aj Európskeho fondu pre rybolov, taktiež obsahujú ustanovenia v oblasti rizík (pozri tabuľku nižšie).

Definovanie príslušných oblastí

Oblasti, ktoré využívajú pomoc fondu stanovenú na základe sociálnych a hospodárskych kritérií pre súčasné obdobie, nie sú vždy relevantné pri realizácii preventívnych akcií. Návrh nariadenia ERDF ustanovuje, že výber príslušných oblastí bude v pôsobnosti členského štátu.

(1) Nariadenie Rady (ES) č. 1257/1999 zo 17. mája 1999.

(2) Dokument C(2000)1101 z 28. apríla 2000.

(3) COM (2003) 499 konečná verzia z 25. augusta 2003.

Čo sa týka pôsobnosti EAFRD, preventívne opatrenia proti lesným požiarom budú patriť do skupiny opatrení pre rizikové oblasti členského štátu. Členský štát taktiež rozhodne o zónach opätovného zalesnenia.

Návrh vyššej miery pomoci pre územia s prírodnými obmedzeniami by tu mal uľahčiť preventívne akcie, keďže ťažkosti s financovaním nie vždy umožňujú uplatniť efektívne opatrenia na prevenciu takých rizík, ako sú požiare alebo povodne.

Vopred premýšľať o stratégiách, ktoré je potrebné prijať

Návrhy nariadení na obdobie 2007 – 2013 budú zrejme prijaté počas roka 2005. Kľúčom k úspechu implementovaných stratégií bude úvaha o vymedzení príslušných geografických zón v členských štátoch a úvaha o tematickej, geografickej a finančnej koncentrácii.

Pri stanovení týchto stratégií treba zohľadniť prírodné a technologické riziká, najmä v najrizikovejších oblastiach. Bude treba použiť nástroje, ktoré zohľadňujú všetky vplyvy (ľudské, peňažné, environmentálne) a vytvoriť tak efektívne stratégie prispôsobenia a znižovania rizík.

V oblasti prevencie rizík kohézna politika umožňuje uplatňovanie solidarity na dvoch úrovniach. Politika nielenže prináša **finančnú pomoc najviac znevýhodneným regiónom** Únie, ale aj iným regiónom, ktorých konkurencieschopnosť treba podporiť, aby ich rozvojové úsilie malo **trvalo udržateľný** charakter. Keďže činnosť alebo nečinnosť niektorých regiónov môže zmariť rozvojové úsilie iných regiónov, podpora **regionálnej spolupráce** umožňuje posilniť solidaritu medzi regiónmi. Koncentrovaným úsilím na prevenciu rizík kohézna politika Spoločenstva umožňuje silnejšie presadenie politiky podpory životného prostredia, dopravy a vidieckeho rozvoja na úrovni regiónov 25 členských štátov.

Kvalita vzduchu: program ISPA financuje zníženie znečisťujúcich emisií elektrárne Marica východ II v Bulharsku

Kohézna politika a prevencia rizík

	Obdobie 2000 – 2006	Obdobie 2007 – 2013
Regionálny rozvoj	<p>Revidované strategické orientácie:</p> <ul style="list-style-type: none"> > vykonávanie geologických a stabilizačných štúdií, > preventívne plány proti prírodným rizikám. <p>INTERREG III:</p> <ul style="list-style-type: none"> > spoločná orientácia a plánovanie pre zlepšenie a riadenie pohraničných oblastí > zvýraznenie, trvalý rozvoj a zachovanie cezhraničných lesných zdrojov; prevencia katastrof, > vypracovanie spoločných stratégií riadenia rizík. 	<p>Ciele „Konvergencie“ a „Konkurencieschopnosť“: Plány, ktorých cieľom je prevencia a riadenie prírodných a technologických rizík</p> <p>Ciele „Územnej spolupráce“ Témy:</p> <ul style="list-style-type: none"> > podpora morskej bezpečnosti, > ochrana proti povodňam a ochrana vnútorných morských vôd, > prevencia a ochrana proti erózii, zemetraseniam a lavínam. <p>Akcie:</p> <ul style="list-style-type: none"> > poskytnutie vybavenia, > rozvoj infraštruktúr, > vypracovanie a uplatňovanie medzinárodných plánov pomoci, > systémy rizikovej kartografie, > vypracovanie spoločných nástrojov na prevenciu, kontrolu a boj proti rizikám.
Vidiecky rozvoj	<p>EPUZF Prevencia a oprava prírodných rizík a lesných požiarov, ktoré majú vplyv na poľnohospodársku a lesnú výrobu</p>	<p>EAFRD Prevencia a oprava prírodných rizík a lesných požiarov, ktoré majú vplyv na poľnohospodársku a lesnú výrobu. Rozvoj lesných zdrojov a zlepšenie ich kvality:</p> <ul style="list-style-type: none"> > prvé zalesnenie poľnohospodárskych a nepoľnohospodárskych plôch, > posilnenie ochrannej úlohy lesov v boji proti erózii pôdy, > riadenie vodných zdrojov a kvality vôd.
Politika rybolovu		<p>Rekonštrukcia výrobného potenciálu sektora rybolovu, ktorý bol poškodený prírodnými alebo priemyselnými katastrofami.</p>

HOLANDSKO

Zväčšenie koryta Rýnu

Celkové náklady: 6 591 385 EUR
Príspevok EÚ: 2 962 986 EUR

„IRMA je program prevencie povodní v povodí Rýnu a Mozely, ktorý v období 1997 – 2003 podporil mnohé inovatívne projekty. Premiestnenie hate Bakenhof pri Arnheime je dobrým príkladom integrovaného prístupu IRMA. V rámci projektu sa rozšírilo koryto Rýnu o 200 m na vzdialenosti viacerých kilometrov. Najskôr bolo treba premiestniť prilahlé záhrady. Potom nasledoval výkop bočného kanálu, ktorý sa stal novým miestom prírodného bohatstva a oddychu pre miestnych obyvateľov. V projekte sa spojili prvky územného plánovania a vodného hospodárstva v urbanizovanej oblasti. Maximálna hladina Rýna na tomto mieste sa tak znížila o 7 cm, čo prispelo k bezpečnosti obyvateľov Arnhemu.“

Jacqueline Laman, holandské ministerstvo bývania, územného plánovania a životného prostredia, bývalá koordinátorka programu IRMA
jacqueline.Laman@minvrom.nl

ATLANTICKÝ PRIESTOR

Námorná bezpečnosť na Atlantiku

Celkové náklady: 84 350 EUR
Príspevok EÚ: 48 920 EUR

„Monitorovací výbor programu INTERREG IIB „Atlantický priestor“, na ktorom sa podieľajú mnohé regióny Francúzska, Španielska, Írska, Portugalska a Spojeného kráľovstva, nechal vypracovať štúdiu o medzinárodnej spolupráci v oblasti námornej bezpečnosti. Odborníci z rôznych prímorských oblastí Únie spolupracovali na prioritných témach budúcej siete; kritériách, ktoré budú musieť spĺňať projekty, aby bola zachovaná koherencia a komplementarita s misiami medzinárodných organizácií; projektových partnerstvách, ktoré vnášajú reálnu pridanú hodnotu do politiky námornej bezpečnosti. Táto iniciatíva vznikla v kontexte prípravy na budúce plánovacie obdobie, počas ktorého prevencia rizík a námorný rozmer získajú prioritu.“

Ronan McAdam, koordinátor programu INTERREG III B „Atlantický priestor“
interreg@cr-poitou-charentes.fr
 Internet: www.interreg-atlantique.org

SEVERNÉ MORE

Protipovodňová prevencia

Celkové náklady: 9 847 575 EUR
Príspevok EÚ: 4 923 788 EUR

„Povodne sú spoločným nebezpečenstvom vo väčšine pobrežných regiónov. Projekt „FLOWS“ využíva skúsenosti mnohých aktérov v oblasti spolupráce INTERREG III B „Severné more“, ktorí sa zúčastňujú na ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji zaplavovaných oblastí. FLOWS združuje technické i sociálne aspekty prevencie povodní a možno tak dosiahnuť jej lepšiu integráciu do územného plánovania. Výstupom projektu budú presnejšie systémy kartografie, simulácie povodní a využívania pôdy, vypracovanie symbolov povodňového nebezpečenstva a zvýšenie povedomia verejnosti, politikov a súkromných firiem. V Spojenom kráľovstve boli vybrané tri pilotné budovy na testovanie procesov zníženia škôd spôsobených povodňami.“

Helen Elliott, manažérka projektu, Rada okresu Cambridgeshire
Helen.elliott@cambridgeshire.gov.uk

ALPSKÝ PRIESTOR

Geodézia v službách prevencie rizík

Celkové náklady: 1 988 334 EUR
Príspevok EÚ: 974 167 EUR

„Cieľom projektu „ALPS-GPSQUAKENET“ je vypracovanie výkonnej geodetickej siete v nadnárodnom priestore, ktorá je založená na princípe prijímačov GPS (Global Positioning System - globálny systém identifikácie polohy) rozmiestnených v celom Alpском priestore. Sieť GPS dosahuje presnosť rádovo v mm/rok a je vôbec prvou geodetickou sieťou v Alpách. Sieť umožní využitie rôznych GPS aplikácií: určenie seizmických rizík, meteorológia, územný monitoring, navigácia, doprava, kartografia atď. Projekt vychádza z partnerstva geodetických odborníkov a konečných užívateľov, a poskytne vynikajúcu platformu na vzdelávanie regionálnych zamestnancov a mladých vedcov.“

Abdelkrim Aoudia, vedúci projektu, Univerzita v Terste
aoudia@dst.units.it

Internetová stránka Inforegio

Stránka Inforegio na internete prináša prehľad o európskej regionálnej politike. Najnovšie informácie možno nájsť v rubrike „Newsroom“:

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/newsroom/index_en.htm

Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre regionálnu politiku
Útvar 01 – „Informácie a Komunikácia“
Thierry Daman
41, avenue de Tervuren, B-1040 Brusel
Fax: +32 2 296 60 03
E-mail: regio-info@cec.eu.int
Internet: http://europa.eu.int/comm/dgs/regional_policy/index_fr.htm

Informácie o regionálnej pomoci Európskej únie
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_fr.htm

ISSN 1725-826X

© Európske spoločenstvá, 2004
Reprodukcia je povolená pod podmienkou uvedenia zdroja.

Úrad pre publikácie

Publications.eu.int